15e JAARGANG — CURAÇAO DEN 5den NOVEMBER 1898. — No. 775

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, No. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja.
Un number sò fl. 0,20.

Curaçao, 4 November.

UIT HET LEVEN VAN FRANÇOIS COPPÉE.

I.

In de voorrede van een zijner laatste werken, beschrijft François Coppée, het beroemde lid der Fransche Academie, ons in breede trekken zijn eigen leven. Daar valt zooveel uit te leeren en daar is zooveel schoons in, dat wij ons niet kunnen onthouden hier in 't kort den inhoud weer te geven.

Wie of Coppée is? Een dichter met een fijn besnaard speeltuig, die beurtelings kuiltjes in de wangen te voorschijn roept en tranen afperst.

Als kind genoot Coppée een christelijke opvoeding, maar in de jongelingsjaren kreeg het menschelijk opzicht de overhand. Waren vrede genoot hij nimmer. Te midden zijner drukke bezigheden — Coppée is als journalist aan de meest gelezen bladen van Parijs verbonden — plaagden hem steeds allerlei gedachten, als deze: Waartoe de dood? Waartoe de smart? Waartoe de tranen?

Welke was de rede, dat hij langzamerhand verflauwde, ja ten laatste de plichten van den godsdienst niet meer volbracht? De schrijver verklaart het openhartig: de strenge levensregel, welke de godsdienst een ieder oplegt, en daar tegenover eigen zwakheid, waardoor men valt, zonder dat men de nederigheid heeft de zwakheden te erkennen en te openbaren. Eerst later las hij menig boek, hoorde hij menig woord, zag hij menig voorbeeld, dat hem moest overtuigen te mogen gehoorzamen aan den hoogmoed en de zinnelijkheid. Hij schrijft:

Ik was niets meer dan een deserteur die de legertucht te zwaar vindt. Voorzeker, ik haatte het vaandel niet, waaronder ik gediend had, ik was het ontvlucht en had het vergeten. Ziedaar alles.

Voor hoevelen is dit een juiste teekening van hun eigen beeld! Zoolang men kind is in den echten zin des woords, zoolang men den strijd niet kent, die kan woeden in ons binnenste, zoolang men ten minste krachtig genoeg is om te weerstaan of nederig genoeg om eigen zwakheid te erkennen en op te staan na elken val, zoolang ook is het juk des Heeren zoet en licht, zoolang ook komt de booze twijfel onzen vrede niet storen. Maar als men de hevigheid voelt van den strijd, en zwakheid en hoogmoed ons geleiden, dan wordt het zoete juk een ondragelijke last, dan werpt men het verre van zich, en zoekt men naar eene leer, welke meer met onze zwakheid en hoogmoed overeenkomt. En hoevelen gaan verder dan Coppée, hoevelen scharen zich dan onder vijandelijke gelederen en haten dan uit al hun krachten een godsdienst, wier verplichtingen zij reeds leerden op den schoot eener brave moeder, maar welke niet overeenkwamen met hunne bedorven natuur. Heeft de geschiedenis niet den afval van vele groote mannen moeten bestendigen, en was de booze lust, de zinnelijkheid niet het begin van veler val? François Coppée haatte niet.

Wanneer ik soms bij toeval eene kerk binnentrad, dan wachtte de eerbied mij reeds op den drempel en zij geleidde mij tot voor het altaar. Altijd roerden mij de godsdienstige plechtigheden door haar echt karakter van oudheid, hare harmonie en grootheid, hare verhevene en diep ingrijpende poëzie. Nooit doopte ik mijne vingers in het gewijde water zonder dat ik eene eigenaardige rilling gevoelde, welke misschien wel die der wroeging was. Zeker, hoe meer ik nadenk, hoe meer ik geloof dat een weinig christelijk geloof nog altijd sluimerde in het diepste mijns harten.

Men ziet het weder uit dit leven, niet zoo gemakkelijk werpt men het geloof ter zijde. De genade Gods volgt ons ook op onze slechte wegen. Gelukkig hij, die niet altijd en overal die stemme Gods versmoort, die niet altijd en overal de genade Gods tracht te ontvluchten en in het dieper zinken rust voor zijne ziele zoekt.

Hoewel ik slechts een dichter en schrijver ben en mijn intellectueel leven bijna geheel gevuld was door letterkundigen arbeid en de zorg voor mijne kunst, toch werd ik soms lastig gevallen, gelijk elke mensch die denkt, door het schrikwekkend geheim, dat ons omgeeft; en vroeg ik mij zelven af: waarom het leven? waarom de dood? en vooral waarom de smart? waarom de tranen? Tegenover deze vreeselijke geheimen heeft de menschelijke geest, zooals men weet, niets gevonden dan onzekere oplossingen, welke elkander nog meermalen tegenspreken. Geen enkele kon mij voldoen. Vooral deze, welke het geloof in God verwierpen, in God die ons ziet en oordeelt, en welke niet willen weten van eene verantwoordelijkheid aan gene zijde van het graf, deze vooral stonden mij op eene bijzondere wijze tegen. Staande voor het schouwspel van zooveel onrechtvaardigheid, scheen de veronderstelling, dat het goed en kwaad door de menschen bedreven, geene andere gevolgen hebben dan in dit leven, mij geheel en al eene dwaasheid toe. Met andere woorden: ik had behoefte aan God.

Hier zijn wij getuige van een strijd, welke in het hart van elken afgedwaalde, die rechtzinnig is, moet gestreden worden. Wanneer er geen God is, straffer van het kwade en belooner van het goede, geen leven na dit leven, wat wordt dan de toestand der menschen? De afschuwelijke misdaden, de menigvuldige zelfmoorden der laatste jaren geven ons het antwoord. Zonder het geloof is de mensch alleen met zijn gevallen natuur, met zijne passiën en hartstochten, alleen zonder hoop voor de toekomst zonder kracht in het lijden, zonder sterkte in den strijd.—Alleen, zonder dat een lichtstraal het donkere pad verlicht. — En wanneer dan het lijden komt, wat wonder, dat hij een einde maakt aan zijn rampzalig leven. Zonder geloof is de mensch een dier, dat spreken kan, niets meer.

Altijd sterker klonk de inwendige stem der genade bij den schrijver,

Telkens dat ik nadacht over mijn laatste einde, telken male, dat ik trachtte mij zelven te oordeelen, zoo als God mij eenmaal oordeelen zal, was ik niet tevreden over mij zelven. Wanneer ik mijn verleden overdacht, had ik alle reden om te blozen, en ik voelde op mij den zwaren last mijner fouten. — Uit zwakheid, uit lafheid hervormde ik mijn gedrag niet, maar toch waren in mij, ik herhaal het, de beginselen van den christen niet geheel uitgedoofd, want ik verwekte meermalen met de gedachte een soort van akte van berouw, en ook was in mij nog iets van den katholiek overgebleven, want elke dood scheen mij verschrikkelijk, welke niet was voorafgegaan door eene bekentenis en de verzoening.

Hieruit ziet men, het geloof alléén is niet voldoende om het leven te hervormen. Zonder het gebed en zonder de H. Sacramenten der Kerk blijft de mensch de prooi der hartstochten.

——o——

FEUILLETON.

UN PELUKERO.

——o——

Fin.

Música a coeminza, un prueba anto koe rey també ta presente. Awor weganan a coeminza manera coestumber na balianan di máscar. Na toer camina lacayonan tabata pasa coe tebladji coe bebida i coeminda i toer es máscaranan ta comé i bebé. Solamente Adolf Busicke tabata poco desconfiá koe é no por a stop un di es lacayonan ó bai na bufete, pa busca un cos pa é comé ó bebé. El a keda den bentana; su cabez tabata bira di tantoe cos koe é tabata mira, i es suela tabata doené mes tantoe miedoe koe é tin pa é camna riba un camina di ijs. Hopi bista a cai caba riba es turco, koe tabata para ketoe den bentana. No tin duda, Adolf Busicke a hala nan atencion, i el a coeminza ta tembla. Di repente un homber di curpa grandi koe tabata bistir na dominó blauw, coe un sombré di dos punta i coe un máscara pretoe di seda, tabata para un banda di djé.

"Com bo ta pasa, máscara?" e dominó tabata puntré.

Tin momentoe di apuro, den cual hende ta loebida toer prudencia, i ta den un momentoe asina koe Adolf a respondé den un berdadero dialecto di Berlin: "Mi ta desea koe lo mi por bai!" Es dominó blauw a coeminza hari. "Tendé mi amigoe, bo també a pasa di atras, no ta berdad?"

Es turco di seda berde a coeminza tembla. "Ta kende bo ta?" el a puntra ansioso.

"Mi ta un carpinté fini," es dominó blauw a respondé, "mi a pasa abao den coesjina i aki mi ta mira toer cos; bo també sigur a haja un invitacion di un lacayo?"

"No," Adolf dici, "mi a haja un tarheta."

"Zoo. I kende bo ta anto? Mi a bisa bo kende mi ta, awor bo també mester bisa mi bo nomber i bo oficio."

Adolf Busicke a toema animo i el a conta liger kende é ta i com el a haja es tarheta di invitacion. Despues é dici també: "Larga nos bai. For di ora bo ta aki, toer hende ta mira nos."

"Esai no ta nada. Bo no mester tené cuenta coe esai. Ningun no conocé bo ni mi. Bam, larga nos bam bebé algo."

"Mi tin miedoe di camna riba es vloer fini aki."

E dominó blauw a bolbé coeminza hari.

"Tené mi duroe noema, lo mi lei bo i lo nos busca un hoeki, oenda lo nos por comé i bebé. Esai lo ta boenita, pa nos ta na fiesta di un rey i nos keda sin comé ni bebé! larga nos bam.

El a cohé na braza i el a pasé riba es vloer fini. Si Adolf no tabata asina tolondrá, lo el a ripara com toer hende tabata hala un banda pa e dominó, com toer es principal senjores i damsnan tabata doené lugá. Ma e no a ripara nada.

Es dominó a hiba Adolf den un cuarto henteramente leuw i separá for di sala di fiesta. Pa un senjal koe el a haci, criarnan a trecé coeminda i bebida; aki Adolf Busicke a loebida su cobardia i mescos koe e carpinté el a comé i bebé bon. Despues koe el a bebé algun glas di binja, el a bira contentoe i su lenga a los mas tantoe. El a conta e carpinté, com el a haja idea di bini balia di palacio, koe tabata solamente pasobra den poco ora el a haja un suma considerabel como regalo. E tabata broma coe su placanan di oro i su amigonan di tono, i pronto é no tabatin secreto mas pa su amigoe nobo. El a conté di kaptein Lehmann, di condesa Amalia i di su desgracia coe e placanan di pàpel, i koe awor é no por corda di casa mas coe su Ana.

Es dominó blauw tabata goza coe es cuentanan ai i dici: "Alomenos goza bo anto na toema un glas di champagne."

Adolf Busicke a bolbé bebé, té koe pòr fin el a droemi ta hopi ora caba. Es último combidadónan tabata bai hustamente ora Adolf a lamanta i tabata frega sonjo for di su wowo, despues é també a baha bai su cas pa koe aja é bai troke di un turco di seda berde na un barbero alemán.

Ora el a lamanta mainta, é tabata contentoe di bon resultado di su empresa, el a bebé algo ainda na recuerdo di gozo i bon tratoe di su amigoe dominó blauw i el a bolbé coeminza corta cabei manera coestumber. Awé é no tabatin necesidad di bai cerca condesa Wagenheim. Despues di fiesta di palacio ó cualkier otro festividad, damsnan ta droemi té den dia i nan ta larga nan camarera mes regla nan cabei.

Tabata algo promé koe merdia. Den winkel di Werner, Werner mes i toer su ouvriernan tabata jen di trabao, toer stoel tabata ocupa. Di repente porta a abri i un lacayo di rey bistir di gala a drenta. El a haci un compliment i puntra: "Senjor Adolf Busicke, pelukero?"

Ora Adolf a jega acerca, es lacayo a haci un profundo compliment pé i dici, koe Su Magestad a larga puntra com Senjor Busicke a pasa despues di balia di palacio anochi?

No tin pen pa skirbi spantoe koe a podera no solamente di Adolf ma també di toer es hendenan koe tabata den es winkel. Es lacayo a keda ta spera respondi, i es pelukero mester a respondé koe el a pasa bon. També es lacayo a bisé koe e dominó blauw tabata Su Magestad mes. Awor es lacayo a

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

In het *Geïllustreerd Zondagsblad voor Katholieken, Uitgave van De Tijd en De Morgenpost*, van 25 September, komt bij het artikel *Onze Bisschoppen in de Koloniën* een welgeslaagd portret voor van den Apostolischen Vicaris van Curaçao, Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, waarbij eenige levensbijzonderheden zijn gevoegd.

Officieele berichten.

Door Zijne Excellentie den Heer Minister van Koloniën werd, ingevolge de bevelen van Hare Majesteit de Koningin, aan den Gouverneur Hoogstderzelver dank overgebracht voor de ter gelegenheid van de viering van den jongsten verjaardag van Hare Majesteit de Koningin-Weduwe-Regentes, alhier geuite gelukwenschen en gevoelens van gehechtheid, liefde en trouw.

***

Bij Gouvernements beschikking, dd. 28 October jl. No. 663, is aan den Heer H. J. SCHREUDER, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als plaatsvervangend Kantonrechter op Aruba, met dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten.

Havennieuws.

Donderdagmorgen kwam Hr. Ms. *Sommelsdijk* voor de haven om de voor de bemanning bestemde brieven af te halen en daarna weder in zee terug te keeren. Zoo er geen nieuwe gevallen van gele koorts voorkomen, kan de *Sommelsdijk* in het laatst der volgende week de haven wederom binnenloopen.

***

Het Engelsche stoomschip *Salamanca* in dienst van de *Red D Line* kwam laatstleden Dinsdag hier aan en zal voorloopig dienst doen tusschen ons eiland en Maracaibo.

***

Gisteren kwam het Italiaansche stoomschip *Centro América* van de maatschappij *La Veloce* hier een dag vroeger aan dan het verwacht werd, daar het Sabanilla niet aandeed, welke haven door de gele koorts besmet is verklaard.

---

bai largando Adolf den tantoe pregunta koe di toer banda nan tabata dirigié....

Despues ¡Werner a hajé obligá di ha'ci su ouvrier comprendé koe no solamente é tabata imprudente ma també el a hacié culpabel di alta traicion i koe é tin di gradici solamente na bondad conocí di rey koe el no a larga ceré pa toer su bida. Werner a probecha di es ocasion ai, pa é bisa Aolf, koe é tin di busca un otro trabao, pasobra un hende koe por risca haci un cos asina spantoso, lo no tribi enamora sobrina di su gefe i di corda tampoco koe lo é confié su Ana, aunké mes koe berdaderamente é tin placa.

Merdia, koe kaptein Lehmann a bini winkel, el a haja Adolf masjar abatido. Sin embargo cara di es hoben imprudente a clara unbez ora e kaptein a participé den dos palabra koe rey a encargé di entregé es cinco mil thaler, koe é tin na papel koe a caduca i esai como gradicimentoe pa participacion koe Adolf a haci na es dominó, koe no solamente a enoblecé es kaptein, ma koe a sostené personalmente súplica di es kaptein cerca condesa Wagenheim.

Pa mediacion i bondad di Friedrich III condesa Amalia i kaptein Von Lehmann a casa algun dia despues. Es kaptein tabata asina contentoe, koe el a resolvé di bai cerca es pelukero Werner pa hacié comprendé koe bien Adolf tabata un poco imprudente, ma no un criminal, al contrario, pa su asistencia na balia di rey, aunké é no tabata combidá, el a haci dos hende feliz.

Ora koe Werner a' informá ki proteccion Adolf tabatin i koe su placanan di papel a bira na bon oro, é no kier tabata mas rigido koe rey i condesa Wagenheim i asina anto Ana a casa coe es atrebido i dichoso Adolf Busicke, koe su winkel a keda ainda un trinta anja despues i di mas conocí na Berlin.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Eilas Bendok, Damian Baes, Juana de Correa, Curiel, Emanuela Clarabomba, Alejandro Caceres & Co., Guiseppe Carujo, Luisa Ma. Escoh, Dir: de la "Ravista Filatelica," Zeferina Facundo, Rozenda Facunda, James Graham, Welemina Morales, Matielda Raak, Adelaida Rodriguez, Luisa Sigeler, Pablo Syriano, (aang).

Leger.

Woensdagmorgen is per ss. *Prins Willem I* van den *K. W. I. M.* met zijne familie hier aangekomen de Weledel Gestrenge Heer J. S. WERNAS, Kapitein der Infanterie, die voor den tijd van twee jaar gedetacheerd is bij de landmacht in West-Indië en het bevel over de troepen en het garnizoen alhier op zich zal nemen.

De Weledel Gestrenge Heer P. C. A. KRUGERS, 1ste Luitenant der Infanterie, wordt nu ontheven van het bevel over het garnizoen, waarmede hij sinds het vertrek van den vorigen Commandant was belast.

Politiezaken.

Als een bewijs, dat — om het Hollandsche spreekwoord te gebruiken — men toch nooit weet, hoe een dubbeltje rollen kan, mag wel vermeld worden, dat twee matrozen van de Hollandsche brik, die met den orkaan te St. Martin tegen de rotsen verbrijzeld werd, hier dienst namen bij het politie-korps, toen zij hier waren aangekomen om een gelegenheid af te wachten, waarmede zij naar Holland konden terugkeeren. Van de terugreis naar Holland hebben zij dus voorloopig afgezien.

Weldadigheids-voorstellingen.

De aangekondigde soirée van het damesgezelschap *Entre Nous* zal hedenavond ten acht ure in *Teatro Naar* plaats hebben.

Voor hen, die deze voorstelling wenschen bij te wonen en zich nog niet van plaatskaarten voorzien hebben, diene dat deze nog hedenavond tegen den entrée-prijs van 2 gld. aan den ingang van het theater te verkrijgen zijn.

—Waarschijnlijk zal aanstaanden Zaterdag in hetzelfde lokaal de uitvoering plaatshebben, welke de militairen van het garnizoen voornemens zijn te geven ten behoeve der slachtoffers van den orkaan.

Dankbetuiging.

Dezer dagen werd voor de R. K. armen ontvangen de bijdrage, welke jaarlijks uit het *Montefiore-fonds* wordt verstrekt. In naam dier armen wordt aan het Bestuur van genoemd fonds hartelijken dank betuigd.

Een toezending.

Deze week ontvingen wij in dank het *Tweede Jaarlijksch Verslag van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap.*

Wij overdrijven niet door te zeggen, dat na kennismaking met het *Eerste Jaarlijksch Verslag* de komst van dit tweede met verlangen werd te gemoet gezien. Het vorige jaar had het Verslag ons zooveel geleerd uit de geschiedenis onzer kolonie, dat wij thans verlangend waren uit diezelfde geschiedenis een andere bladzijde te mogen lezen.

In waarheid, wij werden niet teleurgesteld. De welversneden pen van onzen onvermoeiden Archivaris, den Weledelen Heer J. H. J. HAMELBERG, schreef ons wetenswaardige bladzijden, die getuigen van liefde voor de kolonie, waarin hij leeft, en schonk ons een tweetal artikelen: *Een nieuwe Cultuur voor de kolonie Curaçao* en *Historische Schets van de Nederlandsche Bovenwindsche Antillen tot het einde der 17e Eeuw.*

Beide artikelen zijn de vrucht van de ijverige opsporingen des Heeren HAMELBERG in archieven en gouvernementeele bescheiden en zijn naast de geschiedkundige waarde niet van letterkundige beteekenis ontbloot. Immers zoo droge grondstoffen als waarover de Heer HAMELBERG te beschikken had, laten zich niet gemakkelijk verwerken tot een kunstrijk geheel, dat de aandacht opwekt en voortdurend boeit. Getuigt het eerste artikel van een warm hart voor de belangen onzer Kolonie, het is alsof de *Historische Schets* met een zekere voorliefde bewerkt is, een liefde, die weldadig aandoet nu het hier de zoo dikwijls verongelijkte Bovenwindsche eilanden geldt.

De Weledele Heer A. JESURUN zet onder den titel *Het Papiëmentsch* uit het eerste verslag van het Genootschap *Eenige beschouwingen over de volkstaal van Curaçao* voort. Tegenover de aanmerkingen, die naar aanleiding van het artikel des vorigen jaars gemaakt zijn, handhaaft de Heer Jesurun zijne onzes inziens onlogische spelling der Papiëmentsche woorden; blijkbaar heeft hij zich in den loop van het jaar veel moeite gegeven om uit courantartikelen, feuilletons en andere in het Papiëmentsch geschreven stukken inconsequenties in de door anderen verdedigde spelling aan te wijzen.

Niet gaarne zouden wij de stelling van den Heer JESURUN over het leveren van philosophische verhandelingen in de Papiëmentsche taal onderschrijven. Die stelling slaat noodwendig terug op de personen, die met die "taal voor niet-ontwikkelden" zijn opgegroeid en dan ligt daarin........; doch de subjectieve bedoeling van den Heer JESURUN kan zoo kwaad niet zijn als de woorden objectief doen oordeelen.

Als voorbeeld voor de wijziging, die Spaansche woorden bij de uitspraak in het Papiëmentsch ondervinden, dunkt ons het woord *vicio* al zeer slecht gekozen. Een zoo groote afwijking als de Heer JESURUN constateert: *vishu*, zullen weinig Curaçaonaars toegeven; bedriegen onze ooren ons niet, dan hoorden wij dit woord steeds uitspreken als *bicio*.

Een viertal bijlagen, betrekking hebbende op de geschiedenis van Curaçao, besluit dit belangrijk *Tweede Jaarlijksch Verslag*. Evenals het vorige jaar zorgde de Firma J. H. DE BUSSY voor een nette uitgave.

Hoe jammer evenwel, dat in het Verslag het Bestuur van het Genootschap deze klacht van het hart moest: "Op den financieëlen toestand van het Genootschap viel niet te roemen."

Hopen wij, dat een volgend jaar deze klacht niet meer gedaan behoeft te worden en de uitvoering der plannen, welke het Bestuur heeft, niet meer zullen stuiten op financieële bezwaren.

Panamá.

Berichten door de *Centro América* hier gisteren aangebracht melden, dat te Panamá een zware brand uitbrak, die zich zeer dreigend liet aanzien. Gelukkig was men spoedig het vuur meester, zoodat de schade niet zeer groot is.

NEDERLAND.

Een koninklijke dankbetuiging.

De directeur van het Kabinet der Koningin maakt bekend, dat zij het onderstaand schrijven ontvangen heeft van Hare Majesteit de Koningin, en gelooft niet beter aan de bevelen van Hare Majesteit te kunnen voldoen, dan door dien brief in zijn geheel publiek te maken, door middel van de *Nederlandsche Staats-Courant.*

's Gravenhage, 24 September 1898.

Bij het aanvaarden der Regeering en ter gelegenheid Mijner Inhuldiging mocht Ik zoowel uit het Vaderland als uit de Overzeesche Bezittingen en van Nederlanders in het buitenland vertoevende, zoo tallooze blijken van liefde, gehechtheid en trouw ontvangen, dat het Mij, tot Mijn groot leedwezen, onmogelijk is geweest aan iederen afzonderlijk Mijnen dank te doen overbrengen.

„Daarom verzoek Ik U Hoogwelgeboren Mijne diepgevoelde erkentelijkheid te betuigen aan allen, die Mij in deze dagen blijken hebben gegeven van hunne liefde en verknochtheid, en Mijnen warmsten en hartelijksten dank uit te spreken voor de gelukwenschen en huldebetuigingen die Ik van alle zijden mocht ontvangen in den vorm van adressen, brieven en telegrammen.

WILHELMINA.

Ontwapening.

De *Times* bespreekt in een hoofdartikel de Troonrede onzer Koningin en laat zich daarbij vrij ongunstig uit over hetgeen door H. M. gezegd is met betrekking tot de ontwapeningsplannen van den Czaar. Het Londensche blad schrijft nl.:

Moest enkel de regeering in Nederland in 't oog gehouden worden, dan zou er betrekkelijk weinig bezorgdheid behoeven te bestaan, want de Hollandsche anarchisten zijn geheel machteloos maar de handhaving van het uitgestrekte koloniale rijk van Nederland is geen gemakkelijk ding. Ze vergt voor de handhaving van het leger en de vloot van het volk offers, die drukkend zijn voor een kleine, ofschoon welvarende natie.

Onder die omstandigheden bezit de toejuiching, die de Koningin schenkt aan het ontwapeningsvoorstel van den Czaar slechts een conventioneele waarde. Het is goed en wel te redeneeren, dat staten gelijk Frankrijk en Duitschland hun legers trapsgewijs kunnen verminderen zonder hun weervermogen te schaden, maar het is moeilijk in te zien, hoe een dergelijke redeneering op kan gaan voor landen als Nederland en Engeland, die door een veelomvattende land- en zeemacht hun gezag moeten handhaven over verafgelegen, halfbarbaarsche gewesten.

Er is wel niemand, die ontkennen zal, dat een staat als de Hollandsche een zee- en landmacht zal moeten onderhouden tot verzekering van zijn gezag over uitgestrekte overzeesche bezittingen.

Wel is het zaak, dat dit gezag niet in de *eerste* plaats steunt op wapengeweld. Maar ook bij het beste en rechtvaardigste bestuur kan de noodzakelijkheid van een krachtig optreden zich voordoen en aan een vermindering van onze krijgsmacht in Indië zal derhalve vooreerst nog niet te denken zijn.

Anders echter is het met Holland zelf gesteld. Het Indische leger is nagenoeg geheel afgescheiden van het Nederlandsche en tot handhaving van ons gezag en ons prestige in Oost en West wordt geenszins het bestaan van een talrijke armee in 't Moederland vereischt.

Groot-Brittanië met zijn vrijwilligers-systeem geeft ons trouwens op dit punt het voorbeeld. Als tweede koloniale mogendheid zal Nederland een koloniaal leger van beteekenis moeten onderhouden.

Maar in Europa is de positie van Holland zeer bescheiden en 't zou, nu zelfs de groote mogendheden het militaristische juk te knellend beginnen te vinden, allerminst aanbeveling verdienen, wanneer daar nu de lasten van den gewapenden vrede werden vermeerderd, in stede van verminderd.

Het onthaal der vreemde journalisten.

De T-correspondent van de *Kölnische Zeitung* noemt Holland el dorado voor correspondenten. Hij twijfelt eraan of ooit ergens in een ander land bij dergelijke gelegenheden aan de correspondenten zooveel stoffelijk en geestelijk genot is geschonken. Aan de Gids, met wetenswaardigheden over Holland, die aan de vreemde journalisten werd verstrekt, kent hij een blijvende wetenschappelijke waarde toe, en zij zal er toe bijdragen, dat men zich in Nederland niet meer zoo zal behoeven te ergeren over de uitlatingen over Hollandsche toestanden in de vreemde pers.

Dan volgt een uitvoerige beschrijving van het geheele feestprogramma van de journalisten, van de ontvangst door den burgemeester van Amsterdam op 4 September af tot den 16 September, toen "het gastvrije Rotterdam zijne poorten opende en zijn vreemde gasten op een bootstocht den grootschen Waterweg toonde, die de stad met de zee verbindt." Er is, zooals bekend is, een kindersprookje, waarin een betooverde prins door een uit enkel pannekoeken bestaanden berg (wij zouden zeggen: rijstebrijberg) moet heen eten, een taak, die hij tot zijne onttoovering gelukkig volbracht; een dergelijk gevoel, als dien prins, toen hij aan den eindpaal was, moet ook den vreemden correspondent bekropen hebben, die hier eindelijk tot de overtuiging is kunnen komen dat niets moeielijker te verdragen is dan een lange reeks van goede dagen. "Maar toch zal ieder met een gevoel van innige dankbaarheid en hoogachtende bewondering het stof van zijne voeten geschud hebben."

BUITENLAND.

Rome. — De H Vader heeft den auditeur van de nunciatuur te Madrid, mgr. Bavona, ontvangen, die de instructies van den H. Stoel kwam vernemen voor de verzekering der religieuze belangen op Cuba en de Philippijnen onder het nieuwe regime.

— Te Castelnuovo is met groote plechtigheid een gedenkteeken onthuld voor Dom Bosco, den stichter van de Congregatie der Salesianen te Turijn.

De vrome weldoener is voorgesteld met zijn welbekenden zoetaardigen glimlach op het gelaat. Hij trekt een Europeeschen knaap naar zich toe, terwijl een jonge Patagoniër hem de hand kust. Op zeer gelukkige wijze wordt aldus zijn opvoedingsarbeid in beide halfronden voorgesteld. Het standbeeld staat op een rood granieten voetstuk, midden op het plein van Castelnuovo d'Asti, — in welk Piëmonteesch dorpje Dom Bosco het levenslicht aanschouwde.

Het monument is een werk van den Turijnschen beeldhouwer Antonio Stuardi. Bij de onthulling waren alle straten gevlagd en werd 's avonds geillumineerd.

Frankrijk. — De *Droits de l'Homme* — een blad dat zeer op de hand van Dreyfus c. s. is — meldt, dat bij het verhoor van kolonel Picquart de echtheid van het *petit bleu* afdoende gebleken is, en de beschuldiging dan ook moreel werd opgeheven door den officier, die met de instuctie belast was. Maar Picquart wordt ook vervolgd wegens verraad en samenspanning tegen de veiligheid van den Staat, welke beschuldiging gegrond was op een stapel documenten, die door kolonel Henry gefabriceerd waren zooals het blad verzekert, en het tart op dit punt alle tegenspraak.

Het blad voegt er bij, dat het voornemen van den gouverneur van Parijs om Picquart met gesloten deuren te doen terechtstaan, de aanleiding is geweest tot een reeks besprekingen van de ministers, waarvan het resultaat weldra bekend zou worden.

Duitschland. — Omtrent de overeenkomst tusschen Duitschland en Engeland in Afrika, wordt door den Berlijnschen correspondent der *N. R. Ct.* het volgende medegedeeld: "Over den inhoud wordt van Duitsche regeeringszijde voorloopig een volstrekt stilzwijgen bewaard, daar in de eerste plaats nog voorwaarden ontbreken, waaronder de overeenkomst alleen in werking treden kan. Ik vermoed dat dit beteekent: omdat de Portugeesche regeering zelf eerst haar eigen afspraken door het parlement te Lissabon moet laten goedkeuren. Toch kan reeds gezegd worden, dat de Duitsch-Engelsche overeenkomst absoluut geen gebied betreft, waarop een derde groote mogendheid bereids aanspraken aangekondigd heeft of hetwelk zij tot haar belangensfeer rekent te behooren. Uitsluitend Afrika wordt daarin bedoeld en wel daar slechts dat gebied waarop andere groote mogendheden nog geen oog geworpen hebben. Klein-Azië, Egypte, China, d.w.z. al wat met de Oostersche en de Oost-Aziatische quæstie in verband staat, worden dus door deze overeenkomst niet aangeroerd. Voor Transvaal bestaat naar Duitsche opvatting eveneens geen grond tot vrees voor haar reeds vroeger bij verdrag verzekerde zelfstandigheid, welker beste waarborg trouwens een vastberaden weerkracht van de Boeren is.

Van zeer bizonder belang voor de groote politiek is echter, dat ook van deze overeenkomst in haar vollen omvang de Russische Czaar door den Duitschen keizer persoonlijk het allereerst nauwgezet en loyaal op de hoogte gesteld werd, vooreerst om te vernemen of Rusland daar soms eenige bizondere aanspraken en bedoelingen had en ten tweede om elk wantrouwen tegen Duitschland wegens deze zijne verstandhouding met Engeland bij Rusland van tevoren uit te sluiten."

— In het dagboek van Moritz Busch over Bismarck komt de volgende onthulling voor over de gebeurtenissen, die aan den oorlog met Oostenrijk vooraf waren gegaan.

Veertien dagen vóór het eerste schot was gelost, zond ik Gablenz, den broer van den generaal, naar keizer Frans Jozef te Weenen met vredesvoorstellen op dualistischen grondslag. Ik droeg hem op te zeggen, dat het beter voor ons zou zijn, een frontverandering naar het westen te maken, onze strijdkrachten voor een aanval op Frankrijk te vereenigen, den Elzas te heroveren en Straatsburg in een bondsvesting te veranderen. De Franschen waren zwak in vergelijking met ons. Er zou misschien geen rechtvaardige aanleiding zijn, maar wij konden bij andere mogendheden betoogen, dat Frankrijk onrechtvaardig had gehandeld, door den Elzas en Straatsburg te nemen, vanwaar het voortdurend Zuid-Duitschland bedreigd had. De Oostenrijkers zouden in het Zuiden regeeren en het commando over het 9de en 10de hebben, zoomede het opperbevel over de verbondenen in het Noorden. Gablenz legde het voorstel aan den Keizer voor, die niet afkeerig scheen; maar hij verklaarde, dat hij de meening moest inwinnen van den minister van buitenlandsche zaken Mensdorff. Deze was echter een zwakke middelmatigheid en niet de man voor denkbeelden van dat kaliber, en hij zei dat hij eerst met de ministers raad moest plegen. Zij waren ten gunste van een oorlog met ons. De minister van financiën zeide te gelooven dat zij ons zouden verslaan, en dat hij allereerst een oorlogsvergoeding van vijfhonderd millioen uit ons moest kloppen, of een goede gelegenheid om den staat insolvent te kunnen verklaren. De minister van oorlog had wel ooren naar zijn voorslag, maar naar zijne meening moesten wij eerst onzen eigen strijd uitvechten en dan konden wij tot een accoord komen en samen de Franschen aanvallen. Gablenz keerde dus terug zonder zijn doel bereikt te hebben, en een dag of twee later vertrokken de Koning en ik naar het terrein van den oorlog.

Engeland. — Aan het Engelsche departement van Buitenlandsche Zaken is een telegram ontvangen van den gezant in China, sir Claude Macdonald, meldende, dat de heer Montimore, lid van de Britsche legatie te Peking, terwijl hij met een dame naar huis keerde, aangevallen, beleedigd en met steenen geworpen is door Chineezen. Later op den dag werden Amerikaansche zendelingen op dergelijke wijze aangevallen en de Chineesche secretaris der Amerikaansche legatie werd zoodanig mishandeld, dat een zijner ribben gebroken was.

Er heerscht een gevaarlijke geest te Peking. De Britsche gezant heeft de Chineesche regeering op duidelijke wijze aan het verstand gebracht, dat zij aan deze aanvallen een einde heeft te maken. Bij het gehouden maanfeest wierp een troep dronken volk eenige Europeanen met straatvuil. De Russische ambassade liet een afdeeling kozakken uit Port Arthur komen, de Britsche gezant ontbood 25 mariniers uit Wei-hai-Wei.

Zwitserland. — De correspondent van het *Journal* geeft de volgende beschrijving van den moordenaar van de keizerin van Oostenrijk.

Luccheni is van middelbare lengte. Zijn tamelijk korte blonde haren liggen op een laag voorhoofd; een licht dons bedekt de lip, waarachter zich een schitterend wit gebit bevindt. Hij heeft een eenigszins spottend optreden; zijn levendige doordringende en toch zachte oogen zijn voortdurend op mij gevestigd; zijn glimlach heeft niets gemaakts, maar schijnt geheel natuurlijk. Het verlangen naar befaamdheid, een dolle wensch om te worden verheerlijkt, ijdelheid en grootheidswaanzin zijn duidelijk op zijn gelaat te lezen. Hij spreekt kalm in gebrekkig maar verstaanbaar Fransch.

— Men heeft gemeend dat Luccheni zijn misdaad juist te Genève begaan heeft, om dat daar de doodstraf niet bestaat. Luccheni zelf heeft dat herhaaldelijk tijdens de ondervragingen bestreden en nu men hoort, welk een afgrijselijke straf hem te wachten staat, moet men zich afvragen of de man dit te voren wel geweten heeft. Op 't oogenblik is hij in voorarrest geplaatst in de cel no. 10. Zij ligt op de eerste verdieping, is ruim en kan zelfs drie gevangenen herbergen. Er zijn drie ijzeren slaapplaatsen in met stroozak en laken, een voetbank, een waschkuip, een tafel en een kruik. Aan den muur hangt het reglement der gevangenis. Door een 1.30 M. boven den bodem aangebracht tralievenster valt het volle daglicht in het vertrek, 's nachts wordt de cel elektrisch verlicht.

Elk kwartier kijkt een wachter door het in de deur bevestigde kijkgat in de cel. Luccheni is aan de huisorde van de gewone gevangenen onderworpen. Hij kan elken dag een half uur op de plaats van de gevangenis gaan „luchten" en mag tot de terechtstelling lezen en schrijven. Na zijn veroordeeling zal Luccheni naar de gevangenis te l'Echeve worden vervoerd. De straf die hem hier wacht is de "réclusion". De cellen van de op deze wijze gestraften liggen drie verdiepingen diep onder den grond. Nooit dringt een zonnestraal door en de gevangenen ademen een met modderreuk bezwangerden lucht in. Zij krijgen geen bed doch moeten op den grond slapen en boeten hun misdaden in 't duister, tot de dood hen uit hun vreeselijken toestand verlost. Slechts éénmaal 's weeks mogen zij één uur op de plaats van de gevangenis doorbrengen. De St. Antoines-gevangenis, herbergt op 't oogenblik slechts één tot „réclusion" veroordeelden moordenaar. Luccheni zal hoogstwaarschijnlijk de zijn. Ook anderen [illegible] den den dood boven [illegible] kiezen.

Rusland. — Om[illegible] sprong van het [illegible] peningsplan wor[illegible] aan de *Times* de[illegible] heden gemeld[illegible]

Voor dr[illegible] bekend[illegible] boek [illegible] toekom[illegible] volge[illegible] der[illegible] Ghe-[illegible] men-[illegible] [illegible] sommige gedeelten. De schrijver, die zeer bevriend was met den minister van financiën Witte, kreeg door diens tusschenkomst een audientie bij den Czaar. De bankier gaf den Czaar een breedvoerig overzicht van de ontzaglijke kosten voor legeruitrusting, van de lasten die dit legde op de burgerij, en van de nutteloosheid dezer telkens veranderde uitgaven. De Czaar stelde den schrijver een aantal vragen, die deze beantwoordde, en zoo duurde het onderhoud langer dan een uur. Toen de bankier wegging, verzocht de Czaar hem het boek te mogen behouden. Dit onderhoud en dit boek werden de oorzaak van de keizerlijke ukase aan graaf Moerawief.

Reeds lang was de Czaar door het lezen der boeken van Tolstoi aan het denken gebracht, maar de uitwerking van het bedoelde onderhoud was verbazingwekkend. Natuurlijk hebben andere oorzaken medegewerkt: het boek van den bankier gaf echter den doorslag.

De *Times* verneemt verder, dat de conferentie zal plaats hebben. Juist door het niet-doen van bepaalde voorstellen is de kans groot, dat een resultaat verkregen wordt. Er is slechts een algemeen beginsel waarmede iedereen kan meegaan. De conferentie zal geen diplomatieke of internationale vraagstukken oplossen, doch zal worden belast met het zoeken naar middelen om de nationale zuinigheid en den internationalen vrede te bevorderen. De regeeringen zijn uitgenoodigd specialiteiten te zenden, die tevens kunnen nagaan in hoeverre de voortdurende bewapening kan worden tegengegaan. Alle Staten, de kleine en de groote Europeesche, de Vereenigde Staten, China en Japan hebben deelneming aan de conferentie toegezegd.

Denemarken. — Omtrent de pas overleden vorstin uit Kopenhagen wordt het volgende geschreven: "Koningin Louise was "la grande dame" in den vollen zin van het

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

Kerkelijke berichten.

In het *Geïllustreerd Zondagsblad voor Katholieken, Uitgave van De Tijd en De Morgenpost*, van 25 September, komt bij het artikel *Onze Bisschoppen in de Koloniën* een welgeslaagd portret voor van den Apostolischen Vicaris van Curaçao, Z. D. H. Mgr. J. J. A. VAN BAARS, waarbij eenige levensbijzonderheden zijn gevoegd.

Officieele berichten.

Door Zijne Excellentie den Heer Minister van Koloniën werd, ingevolge de bevelen van Hare Majesteit de Koningin, aan den Gouverneur Hoogstderzelver dank overgebracht voor de ter gelegenheid van de viering van den jongsten verjaardag van Hare Majesteit de Koningin-Weduwe-Regentes, alhier geuite gelukwenschen en gevoelens van gehechtheid, liefde en trouw.

⁂

Bij Gouvernements beschikking, dd. 28 October jl. No. 663, is aan den Heer H. J. SCHREUDER, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als plaatsvervangend Kantonrechter op Aruba, met dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten.

Havennieuws.

Donderdagmorgen kwam Hr. Ms. *Sommelsdijk* voor de haven om de voor de bemanning bestemde brieven af te halen en daarna weder in zee terug te keeren. Zoo er geen nieuwe gevallen van gele koorts voorkomen, kan de *Sommelsdijk* in het laatst der volgende week de haven wederom binnenloopen.

⁂

Het Engelsche stoomschip *Salamanca* in dienst van de *Red D Line* kwam laatstleden Dinsdag hier aan en zal voorloopig dienst doen tusschen ons eiland en Maracaibo.

⁂

Gisteren kwam het Italiaansche stoomschip *Centro América* van de maatschappij *La Veloce* hier een dag vroeger aan dan het verwacht werd, daar het Sabanilla niet aandeed, welke haven door de gele koorts besmet is verklaard.

---

bai largando Adolf den tantoe pregunta koe di toer banda nan tabata dirigié....

Despues ¡Werner a hajé obligá di haci su ouvrier comprendé koe no solamente é tabata imprudente ma també el a hacié culpabel di alta traicion i koe é tin di gradici solamente na bondad conocí di rey koe el no a larga ceré pa toer su bida. Werner a probecha di es ocasion ai, pa é bisa Aolf, koe é tin di busca un otro trabao, pasobra un hende koe por risca haci un cos asina spantoso, lo no tribi enamora sobrina di su gefe i di corda tampoco koe lo é confié su Ana, aunké mes koe berdaderamente é tin placa.

Merdia, koe kaptein Lehmann a bini winkel, el a haja Adolf masjar abatido. Sin embargo cara di es hoben imprudente a clara unbez ora e kaptein a participé den dos palabra koe rey a encargé di entregé es cinco mil thaler, koe é tin na papel koe a caduca i esai como gradicimentoe pa participacion koe Adolf a haci na es dominó, koe no solamente a enoblecé es kaptein, ma koe a sostené personalmente súplica di es kaptein cerca condesa Wagenheim.

Pa mediacion i bondad di Friedrich III condesa Amalia i kaptein Von Lehmann a casa algun dia despues. Es kaptein tabata asina contentoe, koe el a resolvé di bai cerca es pelukero Werner pa hacié comprendé koe bien Adolf tabata un poco imprudente, ma no un criminal, al contrario, pa su asistencia na balia di rey, aunké é no tabata combidá, el a haci dos hende feliz.

Ora koe Werner a' informá ki proteccion Adolf tabatin i koe su placanan di papel a bira na bon oro, é no kier tabata mas rigido koe rey i condesa Wagenheim i asina anto Ana a casa coe es atrebido i dichoso Adolf Busicke, koe su winkel a keda ainda un trinta anja despues i di mas conocí na Berlin.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Eilas Bendok, Damian Baes, Juana de Correa, Curiel, Emanuela Clarabomba, Alejandro Caceres & Co., Guiseppe Carujo, Luisa Ma Escoh, Dir: de la "Ravista Filatelica," Zeferina Facundo, Rozenda Facunda, James Graham, Welemina Morales, Matielda Raak, Adelaida Rodriguez, Luisa Sigeler, Pablo Syriano, (aang).

Leger.

Woensdagmorgen is per ss. *Prins Willem I* van den *K. W. I. M.* met zijne familie hier aangekomen de Weledel Gestrenge Heer J. S. WERNAS, Kapitein der Infanterie, die voor den tijd van twee jaar gedetacheerd is bij de landmacht in West-Indië en het bevel over de troepen en het garnizoen alhier op zich zal nemen.

De Weledel Gestrenge Heer P. C. A. KRUGERS, 1ste Luitenant der Infanterie, wordt nu ontheven van het bevel over het garnizoen, waarmede hij sinds het vertrek van den vorigen Commandant was belast.

Politiezaken.

Als een bewijs, dat — om het Hollandsche spreekwoord te gebruiken — men toch nooit weet, hoe een dubbeltje rollen kan, mag wel vermeld worden, dat twee matrozen van de Hollandsche brik, die met den orkaan te St. Martin tegen de rotsen verbrijzeld werd, hier dienst namen bij het politie-korps, toen zij hier waren aangekomen om een gelegenheid af te wachten, waarmede zij naar Holland konden terugkeeren. Van de terugreis naar Holland hebben zij dus voorloopig afgezien.

Weldadigheids-voorstellingen.

De aangekondigde soirée van het damesgezelschap *Entre Nous* zal hedenavond ten acht ure in *Teatro Naar* plaats hebben.

Voor hen, die deze voorstelling wenschen bij te wonen en zich nog niet van plaatskaarten voorzien hebben, diene dat deze nog hedenavond tegen den entrée-prijs van 2 gld. aan den ingang van het theater te verkrijgen zijn.

—Waarschijnlijk zal aanstaanden Zaterdag in hetzelfde lokaal de uitvoering plaatshebben, welke de militairen van het garnizoen voornemens zijn te geven ten behoeve der slachtoffers van den orkaan.

Dankbetuiging.

Dezer dagen werd voor de R. K. armen ontvangen de bijdrage, welke jaarlijks uit het *Montefiore-fonds* wordt verstrekt. In naam dier armen wordt aan het Bestuur van genoemd fonds hartelijken dank betuigd.

Een toezending.

Deze week ontvingen wij in dank het *Tweede Jaarlijksch Verslag van het Geschied-, Taal-, Land- en Volkenkundig Genootschap.*

Wij overdrijven niet door te zeggen, dat na kennismaking met het *Eerste Jaarlijksch Verslag* de komst van dit tweede met verlangen werd te gemoet gezien. Het vorige jaar had het Verslag ons zooveel geleerd uit de geschiedenis onzer kolonie, dat wij thans verlangend waren uit diezelfde geschiedenis een andere bladzijde te mogen lezen.

In waarheid, wij werden niet teleurgesteld. De welversneden pen van onzen onvermoeiden Archivaris, den Weledelen Heer J. H. J. HAMELBERG, schreef ons wetenswaardige bladzijden, die getuigen van liefde voor de kolonie, waarin hij leeft, en schonk ons een tweetal artikelen: *Een nieuwe Cultuur voor de kolonie Curaçao* en *Historische Schets van de Nederlandsche Bovenwindsche Antillen tot het einde der 17e Eeuw.*

Beide artikelen zijn de vrucht van de ijverige opsporingen des Heeren HAMELBERG in archieven en gouvernementeele bescheiden en zijn naast de geschiedkundige waarde niet van letterkundige beteekenis ontbloot. Immers zoo droge grondstoffen als waarover de Heer HAMELBERG te beschikken had, laten zich niet gemakkelijk verwerken tot een kunstrijk geheel, dat de aandacht opwekt en voortdurend boeit. Getuigt het eerste artikel van een warm hart voor de belangen onzer Kolonie, het is alsof de *Historische Schets* met een zekere voorliefde bewerkt is, een liefde, die weldadig aandoet nu het hier de zoo dikwijls verongelijkte Bovenwindsche eilanden geldt.

De Weledele Heer A. JESURUN zet onder den titel *Het Papiëmentsch* uit het eerste verslag van het Genootschap *Eenige beschouwingen over de volkstaal van Curaçao* voort. Tegenover de aanmerkingen, die naar aanleiding van het artikel des vorigen jaars gemaakt zijn, handhaaft de Heer Jesurun zijne onzes inziens onlogische spelling der Papiëmentsche woorden; blijkbaar heeft hij zich in den loop van het jaar veel moeite gegeven om uit courantartikelen, feuilletons en andere in het Papiëmentsch geschreven stukken inconsequenties in de door anderen verdedigde spelling aan te wijzen.

Niet gaarne zouden wij de stelling van den Heer JESURUN over het leveren van philosophische verhandelingen in de Papiëmentsche taal onderschrijven. Die stelling slaat noodwendig terug op de personen, die met die "taal voor niet-ontwikkelden" zijn opgegroeid en dan ligt daarin.......; doch de subjectieve bedoeling van den Heer JESURUN kan zoo kwaad niet zijn als de woorden objectief doen oordeelen.

Als voorbeeld voor de wijziging, die Spaansche woorden bij de uitspraak in het Papiëmentsch ondervinden, dunkt ons het woord *vicio* al zeer slecht gekozen. Een zoo groote afwijking als de Heer JESURUN constateert: *vishu*, zullen weinig Curaçaonaars toegeven; bedriegen onze ooren ons niet, dan hoorden wij dit woord steeds uitspreken als *bicio*.

Een viertal bijlagen, betrekking hebbende op de geschiedenis van Curaçao, besluit dit belangrijk *Tweede Jaarlijksch Verslag.* Evenals het vorige jaar zorgde de Firma J. H. DE BUSSY voor een nette uitgave.

Hoe jammer evenwel, dat in het Verslag het Bestuur van het Genootschap deze klacht uit het hart moest: "Op den financieëlen toestand van het Genootschap viel niet te roemen."

Hopen wij, dat een volgend jaar deze klacht niet meer gedaan behoeft te worden en de uitvoering der plannen, welke het Bestuur heeft, niet meer zullen stuiten op financieële bezwaren.

Panamá.

Berichten door de *Centro América* hier gisteren aangebracht melden, dat te Panamá een zware brand uitbrak, die zich zeer dreigend liet aanzien. Gelukkig was men spoedig het vuur meester, zoodat de schade niet zeer groot is.

Ingezonden Mededeelingen.

NEDERLAND.

Een koninklijke dankbetuiging.

De directeur van het Kabinet der Koningin maakt bekend, dat zij het onderstaand schrijven ontvangen heeft van Hare Majesteit de Koningin, en gelooft niet beter aan de bevelen van Hare Majesteit te kunnen voldoen, dan door dien brief in zijn geheel publiek te maken, door middel van de *Nederlandsche Staats-Courant.*

's Gravenhage, 24 September 1898.

Bij het aanvaarden der Regeering en ter gelegenheid Mijner Inhuldiging mocht Ik zoowel uit het Vaderland als uit de Overzeesche Bezittingen en van Nederlanders in het buitenland vertoevende, zoo talooze blijken van liefde, gehechtheid en trouw ontvangen, dat het Mij, tot Mijn groot leedwezen, onmogelijk is geweest aan ieder afzonderlijk Mijnen dank te doen overbrengen.

„Daarom verzoek Ik U Hoogwelgeboren Mijne diepgevoelde erkentelijkheid te betuigen aan allen, die Mij in deze dagen blijken hebben gegeven van hunne liefde en verknochtheid, en Mijnen warmsten en hartelijksten dank uit te spreken voor de gelukwenschen en huldebetuigingen die Ik van alle zijden mocht ontvangen in den vorm van adressen, brieven en telegrammen.

WILHELMINA.

Ontwapening.

De *Times* bespreekt in een hoofdartikel de Troonrede onzer Koningin en laat zich daarbij vrij ongunstig uit over hetgeen door H. M. gezegd is met betrekking tot de ontwapeningsplannen van den Czaar.

Het Londensche blad schrijft nl.:

Moest enkel de regeering in Nederland in 't oog gehouden worden, dan zou er betrekkelijk weinig bezorgdheid behoeven te bestaan, want de Hollandsche anarchisten zijn geheel machteloos, maar de handhaving van het uitgestrekte koloniale rijk van Nederland is geen gemakkelijk ding. Ze vergt voor de handhaving van het leger en de vloot van het volk offers, die drukkend zijn voor een kleine, ofschoon welvarende natie.

Onder die omstandigheden bezit de toejuiching, die de Koningin schenkt aan het ontwapeningsvoorstel van den Czaar slechts een conventioneele waarde. Het is goed en wel te redeneeren, dat staten gelijk Frankrijk en Duitschland hun legers trapsgewijs kunnen verminderen zonder hun weervermogen te schaden, maar het is moeilijk in te zien, hoe een dergelijke redeneering op kan gaan voor landen als Nederland en Engeland, die door een veelomvattende land- en zeemacht hun gezag moeten handhaven over verafgelegen, halfbarbaarsche gewesten.

Er is wel niemand, die ontkennen zal, dat een staat als de Hollandsche een zee- en landmacht zal moeten onderhouden tot verzekering van zijn gezag over uitgestrekte overzeesche bezittingen.

Wél is het zaak, dat dit gezag niet in de *eerste* plaats steunt op wapengeweld. Maar ook bij het beste en rechtvaardigste bestuur kan de noodzakelijkheid van een krachtig optreden zich voordoen en aan een vermindering van onze krijgsmacht in Indië zal derhalve vooreerst nog niet te denken zijn.

Anders echter is het met Holland zelf gesteld. Het Indische leger is nagenoeg geheel afgescheiden van het Nederlandsche en tot handhaving van ons gezag en ons prestige in Oost en West wordt geenszins het bestaan van een talrijke armee in 't Moederland vereischt.

Groot-Brittanië met zijn vrijwilligers-systeem geeft ons trouwens op dit punt het voorbeeld. Als tweede koloniale mogendheid zal Nederland een koloniaal leger van beteekenis moeten onderhouden.

Maar in Europa is de positie van Holland zeer bescheiden en 't zou, nu zelfs de groote mogendheden het militairistische juk te knellend beginnen te vinden, allerminst aanbeveling verdienen, wanneer daar nu de lasten van den gewapenden vrede werden vermeerderd, in stede van verminderd.

Het onthaal der vreemde journalisten.

De T-correspondent van de *Kölnische Zeitung* noemt Holland el dorado voor correspondenten. Hij twijfelt eraan of ooit ergens in een ander land bij dergelijke gelegenheden aan de correspondenten zooveel stoffelijk en geestelijk genot is geschonken. Aan de Gids, met wetenswaardigheden over Holland, die aan de vreemde journalisten werd verstrekt, kent hij een blijvende wetenschappelijke waarde toe, en zij zal er toe bijdragen, dat men zich in Nederland niet meer zoo zal behoeven te ergeren over de uitlatingen over Hollandsche toestanden in de vreemde pers.

Dan volgt een uitvoerige beschrijving van het geheele feestprogramma van de journalisten, van de ontvangst door den burgermeester van Amsterdam op 4 September af tot den 16 September, toen "het gastvrije Rotterdam zijne poorten opende en zijn vreemde gasten op een boottocht den grootschen Waterweg toonde, die de stad met de zee verbindt." Er is, zooals bekend is, een kindersprookje, waarin een betooverde prins door een uit enkel pannekoeken bestaanden berg (wij zouden zeggen: rijstebrijberg) moet heen eten, een taak, die hij tot zijne onttoovering gelukkig volbracht; een dergelijk gevoel, als dien prins, toen hij aan den eindpaal was, moet ook den vreemden correspondent bekropen hebben, die hier eindelijk tot de overtuiging is kunnen komen dat de niets moeielijker te verdragen is dan een lange reeks van goede dagen. "Maar toch zal ieder met een gevoel van innige dankbaarheid en hoogachtende bewondering het stof van zijne voeten geschud hebben."

BUITENLAND.

Rome. —De H Vader heeft den auditeur van de nunciatuur te Madrid, mgr. Bavona, ontvangen. die de instructies van den H. Stoel kwam vernemen voor de verzekering der religieuze belangen op Cuba en de Philippijnen onder het nieuwe regime.

—Te Castelnuovo is met groote plechtigheid een gedenkteeken onthuld voor Dom Bosco, den stichter van de Congregatie der Salesianen te Turijn.

De vrome weldoener is voorgesteld met zijn welbekenden zoetaardigen glimlach op het gelaat. Hij trekt een Europeeschen knaap naar zich toe, terwijl een jonge Patagoniër hem de hand kust. Op zeer gelukkige wijze wordt aldus zijn opvoedingsarbeid in beide halfronden voorgesteld. Het standbeeld staat op een rood granieten voetstuk, midden op het plein van Castelnuovo d'Asti, —in welk Piëmonteesch dorpje Dom Bosco het levenslicht aanschouwde.

Het monument is een werk van den Turijnschen beeldhouwer Antonio Stuardi. Bij de onthulling waren alle straten gevlagd en werd 's avonds geïllumineerd.

Frankrijk. — De *Droits de l'Homme* — een blad dat zeer op de hand van Dreyfus c. s. is — meldt, dat bij het verhoor van kolonel Picquart de echtheid van het *petit bleu* afdoende gebleken is, en de beschuldiging dan ook moreel werd opgeheven door den officier, die met de instuctie belast was. Maar Picquart wordt ook vervolgd wegens verraad en samenspanning tegen de veiligheid van den Staat, welke beschuldiging gegrond was op een stapel documenten, die door kolonel Henry gefabriceerd waren zooals het blad verzekert, en het tart op dit punt alle tegenspraak.

Het blad voegt er bij, dat het voornemen van den gouverneur van Parijs om Picquart met gesloten deuren te doen terechtstaan, de aanleiding is geweest tot een reeks besprekingen van de ministers, waarvan het resultaat weldra bekend zou worden.

Duitschland.—Omtrent de overeenkomst tusschen Duitschland en Engeland in Afrika, wordt door den Berlijnschen correspondent der *N. R. Ct.* het volgende medegedeeld:

"Over den inhoud wordt van Duitsche regeeringszijde voorloopig een volstrekt stilzwijgen bewaard, daar in de eerste plaats nog voorwaarden ontbreken, waaronder de overeenkomst alleen in werking treden kan. Ik vermoed dat dit beteekent: omdat de Portugeesche regeering zelf eerst haar eigen afspraken door het parlement te Lissabon moet laten goedkeuren. Toch kan reeds gezegd worden, dat de Duitsch-Engelsche overeenkomst absoluut geen gebied betreft, waarop een derde groote mogendheid bereids aanspraken aangekondigd heeft of hetwelk zij tot haar belangensfeer rekent te behooren. Uitsluitend Afrika wordt daarin bedoeld en wel daar slechts dat gebied waarop andere groote mogendheden nog geen oog geworpen hebben. Klein-Azië, Egypte, China, d.w.z. al wat met de Oostersche en de Oost-Aziatische quæstie in verband staat, worden dus door deze overeenkomst niet aangeroerd. Voor Transvaal bestaat naar Duitsche opvatting eveneens geen grond tot vrees voor haar reeds vroeger bij verdrag verzekerde zelfstandigheid, welker beste waarborg trouwens een vastberaden weerkracht van de Boeren is.

Van zeer bizonder belang voor de groote politiek is echter, dat ook van deze overeenkomst in haar vollen omvang de Russische Czaar door den Duitschen keizer persoonlijk het allereerst nauwgezet en loyaal op de hoogte gesteld werd, vooreerst om te vernemen of Rusland daar soms eenige bizondere aanspraken en bedoelingen had en ten tweede om elk wantrouwen tegen Duitschland wegens deze zijne verstandhouding met Engeland bij Rusland van tevoren uit te sluiten."

—In het dagboek van Moritz Busch over Bismarck komt de volgende onthulling voor over de gebeurtenissen, die aan den oorlog met Oostenrijk vooraf waren gegaan.

Veertien dagen vóór het eerste schot was gelost, zond ik Gablenz, den broer van den generaal, naar keizer Frans Jozef te Weenen met vredesvoorstellen op dualistischen grondslag. Ik droeg hem op te zeggen, dat het beter voor ons zou zijn, een frontverandering naar het westen te maken, onze strijdkrachten voor een aanval op Frankrijk te vereenigen, den Elzas te heroveren en Straatsburg in een bondsvesting te veranderen. De Franschen waren zwak in vergelijking met ons. Er zou misschien geen rechtvaardige aanleiding zijn, maar wij konden bij andere mogendheden betoogen, dat Frankrijk onrechtvaardig had gehandeld, door den Elzas en Straatsburg te nemen, vanwaar het voortdurend Zuid-Duitschland bedreigd had. De Oostenrijkers zouden in het Zuiden regeeren en het commando over het 9de en 10de hebben, zoomede het opperbevel over de verbondenen in het Noorden. Gablenz legde het voorstel aan den Keizer voor, die niet afkeerig scheen; maar hij verklaarde, dat hij de meening moest inwinnen van den minister van buitenlandsche zaken Mensdorff. Deze was echter een zwakke middelmatigheid en niet de man voor denkbeelden van dat kaliber, en hij zei dat hij eerst met de ministers raad moest plegen. Zij waren ten gunste van een oorlog met ons. De minister van financiën zeide te gelooven dat zij ons zouden verslaan, en dat hij allereerst een oorlogsvergoeding van vijfhonderd millioen uit ons moest kloppen, of een goede gelegenheid om den staat insolvent te kunnen verklaren. De minister van oorlog had wel ooren naar zijn voorslag, maar naar zijne meening moesten wij eerst onzen eigen strijd uitvechten en dan konden wij tot een accoord komen en samen de Franschen aanvallen. Gablenz keerde dus terug zonder zijn doel bereikt te hebben, en een dag of twee later vertrokken de Koning en ik naar het terrein van den oorlog.

Engeland. — Aan het Engelsche departement van Buitenlandsche Zaken is een telegram ontvangen van den gezant in China, sir Claude Macdonald, meldende, dat de heer Montimore, lid van de Britsche legatie te Peking, terwijl hij met een dame naar huis keerde, aangevallen, [illegible] met steenen geworpen is door Chineezen. Later op den dag werden Amerikaansche zendelingen op dergelijke wijze aangevallen en de Chineesche secretaris der Amerikaansche legatie werd zoodanig mishandeld, dat een zijner ribben gebroken was.

Er heerscht een gevaarlijke geest te Peking. De Britsche gezant heeft de Chineesche regeering op duidelijke wijze aan het verstand gebracht, dat zij aan deze aanvallen een einde heeft te maken. Bij het gehouden maanfeest wierp een troep dronken volk eenige Europeanen met straatvuil. De Russische ambassade liet een afdeeling kozakken uit Port Arthur komen, de Britsche gezant ontbood 25 mariniers uit Wei-haï-Wei.

Zwitserland.—De correspondent van het *Journal* geeft de volgende beschrijving van den moordenaar van de keizerin van Oostenrijk.

Luccheni is van middelbare lengte. Zijn tamelijk korte blonde haren liggen op een laag voorhoofd; een licht dons bedekt de lip, waarachter zich een schitterend wit gebit bevindt. Hij heeft een eenigszins spottend optreden; zijn levendige doordringende en toch zachte oogen zijn voortdurend op mij gevestigd; zijn glimlach heeft niets gemaakts, maar schijnt geheel natuurlijk. Het verlangen naar befaamdheid, een dolle wensch om te worden verheerlijkt, ijdelheid en grootheidswaanzin zijn duidelijk op zijn gelaat te lezen. Hij spreekt kalm in gebrekkig maar verstaanbaar Fransch.

—Men heeft gemeend dat Luccheni zijn misdaad juist te Genève begaan heeft, om dat daar de doodstraf niet bestaat. Luccheni zelf heeft dat herhaaldelijk tijdens de ondervragingen bestreden en nu men hoort, welk een afgrijselijke straf hem te wachten staat, moet men zich afvragen of de man dit te voren wel geweten heeft. Op 't oogenblik is hij in voorarrest geplaatst in de cel no. 10. Zij ligt op de eerste verdieping, is ruim en kan zelfs drie gevangenen herbergen. Er zijn drie ijzeren slaapplaatsen in met stroozak en laken, een voetbank, een waschkuip, een tafel en een kruik. Aan den muur hangt het reglement der gevangenis. Door een 1.30 M. boven den bodem aangebracht tralievenster valt het volle daglicht in het vertrek, 's nachts wordt de cel elektrisch verlicht.

Elk kwartier kijkt een wachter door het in de deur bevestigde kijkgat in de cel. Luccheni is aan de huisorde van de gewone gevangenen onderworpen. Hij kan elken dag een half uur op de plaats van de gevangenis gaan „luchten" en mag tot de terechtstelling lezen en schrijven. Na zijn veroordeeling zal Luccheni naar de gevangenis te l'Echeve worden vervoerd. De straf die hem hier wacht is de "réclusion". De cellen van de op deze wijze gestraften liggen drie verdiepingen diep onder den grond. Nooit dringt een zonnestraal door en de gevangenen ademen een met modderreuk bezwangerden lucht in. Zij krijgen geen bed doch moeten op den grond slapen en boeten hun misdaden in 't duister, tot de dood hen uit hun vreeselijken toestand verlost. Slechts éénmaal 's weeks mogen zij één uur op de plaats va[illegible] de gevangenis doorbrengen. De S[illegible] Antoines-gevangenis, herbergt [illegible] oogenblik slechts één tot „récl[illegible] veroordeelden moordenaar. [illegible] ni zal hoogstwaarschijnlijk [illegible] de zijn. Ook anderen d[illegible] den den dood boven [illegible] kiezen.

Rusland. — Om[illegible] sprong van het [illegible] peningsplan wor[illegible] aan de *Times* de[illegible] heden gemeld[illegible]

Voor dr[illegible] bekend [illegible] boek [illegible] toekom[illegible] volg[illegible] der[illegible] g[illegible] sommige gedeelten. De schrijver, die zeer bevriend was met den minister van financiën Witte, kreeg door diens tusschenkomst een audientie bij den Czaar. De bankier gaf den Czaar een breedvoerig overzicht van de ontzaglijke kosten voor legeruitrusting, van de lasten die dit legde op de burgerij, en van de nutteloosheid dezer telkens veranderde uitgaven. De Czaar stelde den schrijver een aantal vragen, die deze beantwoordde, en zoo duurde het onderhoud langer dan een uur. Toen de bankier wegging, verzocht de Czaar hem het boek te mogen behouden. Dit onderhoud en dit boek werden de oorzaak van de keizerlijke ukase aan graaf Moerawief.

Reeds lang was de Czaar door het lezen der boeken van Tolstoi aan het denken gebracht, maar de uitwerking van het bedoelde onderhoud was verbazingwekkend. Natuurlijk hebben andere oorzaken medegewerkt: het boek van den bankier gaf echter den doorslag.

De *Times* verneemt verder, dat de conferentie zal plaats hebben. Juist door het niet-doen van bepaalde voorstellen is de kans groot, dat een resultaat verkregen wordt. Er is slechts een algemeen beginsel waarmede iedereen kan meegaan. De conferentie zal geen diplomatieke of internationale vraagstukken oplossen, doch zal worden belast met het zoeken naar middelen om de nationale zuinigheid en den internationalen vrede te bevorderen. De regeeringen zijn uitgenoodigd specialiteiten te zenden, die tevens kunnen nagaan in hoeverre de voortdurende bewapening kan worden tegengegaan. Alle Staten, de kleine en de groote Europeesche, de Vereenigde Staten, China en Japan hebben deelneming aan de conferentie toegezegd.

Denemarken. — Omtrent de pas overleden vorstin uit Kopenhagen wordt het volgende geschreven:

"Koningin Louise was "la grande dame" in den vollen zin van het

woord, zeer voornaam, zeer deftig, zeer welle vend, maar niet bepaald schrander. Zij was als huisvrouw altijd flink in de weer, als echtgenoote onbesproken, als moeder zorgzaam en daarom bij de haren hoog gewaardeerd, bij allen geacht, maar bij het volk niet bemind, omdat men haar gemoed nooit leerde kennen.

Zij was de dochter van landgraaf Willem van Hessen-Kassel (zwager van koning Frederik VI) en van de Deensche prinses Charlotte (zuster van Christiaan VIII) en was in Kassel geboren, maar zij woonde van haar derde jaar af met haar ouders in Kopenhagen. Toen zij vijf-en-twintig jaar oud was, werd zij uitgehuwelijkt aan prins Christiaan van Glücksburg en leefde met hem en de zes kinderen die zij hem schonk in de deftige armoe, maar overigens zeker heel gelukkig, in Kopenhagen.

Toen haar neef Frederik VII in 1848 koning was geworden, en haar man in 1853 troonopvolger, vertegenwoordigden zij en prins Christiaan, in tegenstelling met het hof van den Koning de voornaamheid in het maatschappelijke en zedelijke, zich op een afstand houdende van den koning en zijn morgana[illegible]che vrouw gravin Danner. In na[illegible]ale en politieke kringen vertegen[illegible]ligden zij een reactionaire of al[illegible] antiliberale, en niet zoo na[illegible] daarom minder populaire [illegible] Toen zij dus na den plot[illegible] [illegible]od van Frederik VII op [illegible] 1863 koning en konin[illegible] [illegible]s men niet bijzonder [illegible]aar ingenomen, en [illegible]oeite om niet ge[illegible] [illegible] lijken. [illegible]erd de verhou[illegible] [illegible]ing is na zeer [illegible]vas, als ge[illegible] [illegible]aar kwam [illegible]n haar [illegible] mee[illegible] [illegible]l ver[illegible] [illegible]jeen[illegible] [illegible]ral [illegible]o [illegible]n dat zij invloed had in de politiek; de beperktheid van haar kennis en de aard van den Deenschen koning en den Russischen keizer maakten zoo iets onmogelijk. Huisvrouw, moeder en stammoeder was zij intusschen met eere.

Zij had veel plichtbesef en ijver en werkte gaarne voor eenige instellingen, waarvan zij beschermvrouw was, vooral het Deensche Diakonessenhuis, een kinderziekenhuis enz. Zij was echter niet gelukkig in het vinden van de geschikste personen, zij stond in 't algemeen geestelijk niet hoog. Ook haar begrip van kunst was zeer beperkt, ofschoon zij van muziek en schilderkunst hield en zelf er aan deed. Wetenschap en hooger geestelijk leven waren haar ten eenenmale vreemd.

Zij was echter een waardige en zoover het ging verstandige vrouw, en voor haar man en familie een voortreffelijke steun. Als zoodanig zal haar nagedachtenis in eere blijven.

ADVERTENTIEN.

TIJD-TAFEL

der stoomschepen van "the Red D Line"

TUSSCHEN

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA, en CURAÇAO.

1898.		Caracas	Philadelph^a	Caracas	Philadelph^a	Caracas
Vertrekt van NEW YORK....	Zaterdag	Oct. 22	Nov. 5	Nov. 19	Dec. 3	Dec. 7
Doet SAN JUAN aan........	Donderdag	„ —	„ 10	„ —	8	„ —
" PONCE „..........	Donderdag	„ 27	„ —	„ 24	„ —	„ 22
Komt aan te CURAÇAO	Zaterdag	„ 29	„ 12	„ 26	„ 10	„ 24
Vertrekt van „	Maandag	„ 31	„ 14	„ 28	„ 12	„ 26
Komt aan te PTO. CABELLO	Dinsdag	Nov. 1	„ 15	„ 28	„ 13	„ 27
Vertrekt van „	Dinsdag	„ 1	„ 15	„ 29	„ 13	„ 27
Komt aan te LA GUAYRA..	Woensdag	„ 2	„ 16	„ 30	„ 14	„ 28
Vertrekt van „	Zaterdag	„ 5	„ 19	Dec. 3	„ 17	„ 31
Komt aan te CURAÇAO	Zondag	„ 6	„ 20	„ 4	„ 18	Jan. 1
Vertrekt van „	Maandag	„ 7	„ 21	„ 5	„ 19	„ 3
Doet PONCE aan..........	Woensdag	„ —	„ 23	„ —	„ 21	„ —
" SAN JUAN aan........	Woensdag	„ 9	„ —	„ 7	„ —	„ 4
Komt aan te NEW-YORK....	Maandag	„ 14	„ 28	„ 12	„ 26	„ 9